

Gorenjec

List za gospodarstvo, socialno politiko in prosveto

Uredništvo in uprava, Strossmajerjev trg 1
Tel. št. 73.

Leto XXI.

Št. 32.

Kranj, 7. avgusta 1937.

Izhaja vsako soboto.
Naročnina: celoletno 40.- Din, polletno 20.- Din,
četrtletno 10 Din.

Jugoslovenstvo in naprednost

„Slovenija“ je v svoji 31. številka prinesla sestavek pod zgornjim naslovom, ki ga pri našamo v celoti tudi mi.

„V letošnji 24. številki svojega tednika „Slovenska beseda“ piše dr. Puc o „Boju za slovenstvo“. Našteta može, ki so delali za slovenstvo in njegovo kulturo ter se bojevali in trpeli zanj. Potem pa pravi:

„Vsi ti može, od Trubarja pa do Cankarja, so bili daleč od miselnosti tistih, ki nastopajo danes kot reševalci slovenstva. Nobeden od njih ni bil klerikalno usmerjen, čeprav so med njimi odlični duhovniki. Ne Vodnik, ne Gregorčič, ne Aškerc ni pripadal tem krogom, ki so jih prav zaradi njihovega naprednega in liberalnega mišljenja preganjali in napadali.

Po naprednih može so Slovenci nastali. Nič drugače ni v današnji dobi. Vse, kar imamo v slovenski književnosti močnega, velikega, vse kar lahko pokažemo svetu kot specifično slovenskega, vse — s prav majhnimi izjemami — so ustvarili napredni Slovenci.

Mi bi se ob teh besedah sploh ne bili ustavili, če bi ne bile tako hudo dvoumne, da že kar dvoumne več niso. Zakaj preveč očitno hoče dr. Puc samega sebe in svoje jugoslovensko politično okolje uvrstiti v ta res slovensko, res napredni svet. Zato bo dobro in koristno, če si pojem naprednost ogledamo od blizu.

Beseda napreden je dobilo svoj poseben prizvok s tem, da je postala že davno oznamenilo političnih strank. Za napredne so se označevali ob zlomu absolutizma in fevdalstva meščanske stranke, ki so se bojevale za ljudske pravice, za parlament, za demokracijo. Po pravici: kajti nasproti reakcionarnemu absolutizmu so bile res napredne, in priznati je treba, da so mnogo storile za napredek v vzgoji, v človečnosti, v kulturi sploh. Zastopale so pač načela in smerne, kakor so jih od nekdanj zastopali vsi svobodoumni in človeški duhovi.

Sčasoma pa je ta vzdevek precej prišel ob svoj glas. Največ zaradi tega, ker so se šopirile z njimi politične organizacije, ki so bile vse, samo napredne v zgorajšnjem smislu ne. Navajamo samo en primer iz naše najbližje zgodovine. V senci dr. Tavčarja in „Slovenskega naroda“ stoji „Narodno-napredna stranka“ izpred vojne je bila v začetku tega stoletja gotovo najbolj reakcionarna stranka v Sloveniji. Borila se je zoper splošno volilno pravico, vezala z nemškimi veleposelniki zoper slovensko ljudstvo, ki mu ni zaupala, kakor to ne njej. Ni bilo še zlepa naše slovensko življenje bolj zamočvirjeno, kakor zlasti v zadnjih letih njene vlade.

Torej: ob presoji pojma naprednosti je treba biti vsekako previden.

Kajti za naprednega moremo šteti samo tistega, ki dela za dvig umske, нравstvene in stvarne omike svojega naroda; samo tistega, ki mu je dušna in telesna blaginje lastnega naroda zadnje vodilo pri njegovem javnem in zasebnem delu; samo tistega, ki se ne samo za ceno tvarnih ugodnosti, ampak, če treba tudi v očitno svojo stvarno škodo bojuje za ljudske pravice.

Jasno pa je na prvi pogled, da pri tej opredelitvi nima noben jugosloven pravice, označevati se za naprednega.

Ne eaga res naprednega, res svobodoumnega Slovenca ni danes med jugosloveni. Kajti ti ljudje so reakcionarni, torej nenapredni v najostrejšem pomenu te besede. Tuji so naši kulturi, tuji našemu ljudstvu. Zmeraj so vtorepili okoli režimov, ki so okrnjevali slovenske pravice, vsakemu oblastniku z juga, ki nas je obremenjeval, so služili vdano in ponižno, še več, naravnost omogočili so s svojim glasovanjem zoper večino slovenskega ljudstva, da smo dobili upravni sestav, ki nas uničuje in nam jemlje najprvobitnejše pravice, ki nam grejo kot narodu *

Ne, ti ljudje, taki ljudje niso napredni. Napreden jugosloven — to je protislovje v prilastku.

O, da, prav ima dr. Puc. Imeli smo napredne može, kakor Trubarja in Dalmatina, Vodnika in Zoisa, Prešerna in Cankarja. Bili so to može, ki so živeli in čutili z ljudstvom, videli njegovo bolečino in trpljenje. In ki so mu hoteli pomagati in so to tudi storili.

Imeli smo druge, ki so se tudi imeli za napredne. Vraz je bil tak, in Deschmann, in Schwegel. Nihče jih danes ne šteje slovenskemu narodu v dobro.

In prav tako ne bo prišteval naš narod nikoli sebi v dobro ljudi, ki so uvedli jugoslovenstvo k nam. Ljudi kakor dr. Žerjava in dr. Kramerja, kakor dr. Puca in Puclja. Kajti kar je prišlo slabega nad nas in naš narod, vsa reakcija zadnjih 19 let je neločljivo povezana z jugoslovenstvom.*

Znano je, kako sta Prešeren in Cankar odklanjala jugoslovenstvo v vsaki obliki. Ker jih celo dr. Puc prišteva med napredne, očitno ne more biti napredno tisto in tisti, kar in katere sta ta dva slovenska moža tako brezpogojno in brezkompromisno odklanjala.

Prav ima dr. Puc: Brez naprednih Slovencev bi Slovence sploh ne bilo. Zato in odtod tudi naš boj zoper reakcijo, ki se šopiri v znamenju jugoslovenstva med nami.

* (Podčrtali mi. Op. ured.).

6. Službeni list „Samouprava“ Din	1.000.—	11. Stopnice pri Zdravst. domu Din	20.000.—
7. Pošne, telegrafске in telefonske pristojbine za napeljavo telefonona Din	5.000.—	12. Perišča Din	10.000.—
9. Stroški nabora Din	1.000.—	13. Vzdrževanje državne ceste Din	6.000.—
10. Članarina za župansko zvezo Din	2.600.—	14. Pot na Smarjetno goro Din	40.000.—
11. Vzdrževanje pokopališča Din	1.000.—	Skupaj Din	859.700.—
12. Bolniško zav. uslužbenec Din	14.000.—	Kmetijstvo, živinoreja in gozdarstvo:	
13. Pokojniško zav. uslužbenec pri Pokojnih zav. v Ljubljani Din	5.000.—	1. Prispev. obč. kmet. skladu Din	5.000.—
14. Banovinski pokoj. sklad za občinske uslužbence Din	5.000.—	2. Premovanja Din	1.000.—
15. Potrebščine za voj. zadeve Din	4.000.—	3. Zatriranje sadnih škodljiv. Din	3.000.—
Skupaj Din	71.400.—	4. Podpora gospod. organizac. Din	1.000.—
Oseba in imovinska varnost:		Skupaj Din	10.000.—
1. Vzdrževanje sreskega nač. Din	16.000.—	Narodno zdravje:	
2. Vzdrževanje policije Din	8.000.—	1. 50% prispevek k vzdrževanju šolske poliklinike Din	12.000.—
3. Vzdržev. gas. čete in župe Din	14.000.—	2. Gradbeni fond za Zdravstveni dom Din	50.000.—
4. Javna razsvetljava Din	70.000.—	3. Nabava zdravil in cepiva Din	1.500.—
5. Odgonstvo Din	1.500.—	4. Prevoz bolnikov Din	4.000.—
6. Požarni ogledi Din	2.500.—	5. Protituberkulozni ligi Din	10.000.—
7. Protiplinska obramba Din	10.000.—	6. Protituberkulozni zvezi Din	1.000.—
Skupaj Din	121.800.—	Skupaj Din	78.500.—
Narodna prosveta: Vzdrževanje šole:		Socialno skrbstvo:	
1. Vzdrž. ljud. šole v Kranju Din	7.500.—	1. Prispevek obč. ubož. sklada Din	88.340.—
2. Najemnina za tekstilno šolo Din	40.000.—	2. Bednostni sklad drav. bar. Din	10.000.—
3. Snaženje (tekst. šole) Din	2.000.—	3. Podpore brezposelnim Din	10.000.—
4. Gradbeni fond za ljudsko šolo na Primskovem Din	50.000.—	4. Podp. Vincencijevi družbi Din	12.000.—
5. Vzdrž. šole na Primskovem Din	5.890.—	5. Podp. Kolu jugoslov. sester Din	1.000.—
6. Stanarina nadzorniku na Primskovem Din	2.400.—	Skupaj Din	121.340.—
14. Podpora sokolskim četam Din	10.000.—	Trgovina, industrija obrt in turizem:	
15. Podpora drugim kult. druš. Din	5.000.—	1. a) strokovni nadaljev. šoli Din	16.000.—
16. Podpora gledališčem Din	6.000.—	b) gremjalni šoli Din	10.000.—
19. Rdeči križ Din	1.000.—	2. Pospejevanju tuj. prometa Din	12.000.—
20. Javne knjižnice Din	16.000.—	3. Čiščenje in olepšava kraja ter ohranit. domačih spomenik. Din	10.000.—
Skupaj Din	145.595.—	Skupaj Din	48.000.—
Podp. Akademskemu društvu Din	500.—	Občinsko gospodarstvo in obč. podjetja:	
Podp. Streljački družini Din	1.500.—	1. Vzdrževanje Smarjetne gore in drevoreda Din	10.000.—
Podp. Tourist Office Din	500.—	2. Davki Din	25.000.—
Podp. Invalidskemu društvu Din	1.000.—	3. Zavarovalnina Din	15.000.—
Podp. Marijanišču Din	5.000.—	4. Vzdrževanje tehnične Din	1.000.—
Podp. društvu „Sloga“ Din	500.—	5. Vzdrževanje obč. klavnice Din	50.000.—
Podp. Strojarski zadrugi Din	1.000.—	6. Ribarska taksa Din	1.688.—
Podp. I. S. Z. Din	2.000.—	7. Najemnina kontrole sodov Din	4.800.—
Podp. Mladinski zvezi Din	500.—	Skupaj Din	85.488.—
Podp. Narodni strokovni zvezi Din	1.000.—	Nepričakovani izdatki:	
Podp. Sportnemu klubu Din	1.500.—	1. Kredit za nezadostne preliminirane izdatke po vseh strokah proračuna Din	50.000.—
Podp. Prosvetnemu društvu Din	2.000.—	2. Kredit za nepričakovane materialne izdatke po vseh strokah proračuna Din	50.000.—
Podp. Delavskemu domu Din	2.000.—	Skupaj Din	100.000.—
Podp. Čitalnici Din	2.000.—	Izdatkov skupaj Din	2.285.589.—
Podp. društvu „Planina“ Din	10.000.—		
Podp. Dijaškemu zavodu Din	1.500.—		
Podp. Glasbenemu društvu Din	1.500.—		
Podp. Župni cerkvi Din	10.000.—		
Skupaj Din	44.000.—		
Finančna stroka:			
Za plačilo šolskega dolga iz prejšnjih let Din	24.000.—		
Za plačilo drugih dolgov iz prejšnjih let „Prevola“ Din	256.000.—		
Skupaj Din	280.000.—		
Gradbena stroka:			
1. Vzdrževanje in poprava občinskih cest Din	120.000.—		
2. Vzdrževanje in poprava občinskih mostov Din	150.000.—		
3. Skropljenje cest Din	45.000.—		
4. Vzdrževanje in poprava občinskih zgradb Din	60.000.—		
5. Kidanje snega Din	20.000.—		
6. Naprava regul. načrta Din	42.000.—		
7. Vzdržev. živinskega trga Din	5.000.—		
8. Vzdržev. državnega mostu Din	4.700.—		
9. Kanalizacija Din	42.000.—		
10. Vodovod: redni Din	72.000.—		
izredni Din	140.000.—		
razširitev Din	85.000.—		

Proračun občine Kranj za l. 1937-38.

A. IZDATKI:		
Redni izdatki. A. Osebnih izdatki		
Prejemki občinskih uslužbenec:		
1. Občno upravno oblastvo:		
Predsednik Din	36.000.—	
Delovodja Din	24.000.—	
2 pomožna delovodja Din	14.800.—	
Dnevničar Din	5.600.—	
2 služitelja Din	17.600.—	
2 pragmatična uradnika Din	32.400.—	
Občinski ekonom Din	11.200.—	
Monter Din	16.000.—	
Skupaj Din	157.600.—	
2. Oseba in imovinska varnost:		
4 redarji Din	41.600.—	
Nočni čuvaj Din	8.000.—	
Skupaj Din	49.600.—	
4. Gradbena stroka:		
Cestarji Din	2.400.—	
5. Kmetijstvo, živinoreja gozdarstvo:		
Zivinozdravnik Din	16.000.—	
Zivinooglednik Din	3.466.—	
Konjač Din	1.800.—	
Poljski in gozdni čuvaji Din	2.500.—	
Skupaj Din	23.566.—	

6. Narodno zdravje:		
4 babice Din	5.600.—	
Mrliški oglednik Din	400.—	
Skupaj Din	6.000.—	
9. Občinsko gospodarstvo in podjetja:		
Tehtničar Din	2.000.—	
Upravitelj občinske klavnice Din	8.400.—	
Skupaj Din	10.400.—	
Pokojnine: Din	4.800.—	
Nagrade pogodb. uradnikom in dnevnničarjem:		
13 plača in za čezurna dela Din	49.500.—	
Nagrada davčni upravi Din	16.000.—	
Skupaj Din	65.500.—	
Posebne nagrade in doklade:		
Nagr. cerkovniku in grobokopu Din	2.000.—	
B. MATERIALNI IZDATKI:		
Občno upravno oblastvo:		
Izdatki za vse stroke službe:		
1. Potni in prevozni stroški Din	7.000.—	
2. Pisarniški material Din	10.000.—	
3. Kurjava pisarn Din	12.000.—	
4. Razsvetljava pisarn Din	5.000.—	
5. Čiščenje pisarn Din	2.500.—	

Veliki Kmečki tabor v Kranju

dne 22. avgusta 1937 se vrši po sledečem sporedu:

1. Zjutraj ob osmih zbiranje udeležencev na cesti proti Tržiču, Golniku in Jezerskem ter okolici.
2. Ob pol deveti uri sprevod skozi mesto Kranj in po Jelenovem klancu ter čirčiskem klancu na športno igrišče „Na planini“.
3. Ob pol enajstih sv. maša, ki jo daruje preč. g. dekan Skrbec Matija.
4. Po sveti maši

KMECKO STANOVSKO ZBOROVANJE

na katerem govore: Brodar, Strcin, Janžekovič, Štuhec in drugi.

5. Popoldanski nastopi:

1. kmečka ohcet:
  - a) nakladanje bale,
  - b) nevesta pride h hiši.
2. Nastop skupin s starimi narodnimi pesi.
3. Kmečka igra.

Po izvršitvi programa se vrši prosta zabava združena s srečelovom z bogatimi dobitki. Sodelujejo godbe in pevski zbori.

V sprevodu dopoldan nastopijo skupine na vozovih:

1. poljedelstvo,
2. travništvo in živinoreja,
3. sadjarstvo,
4. kmečka prosta obrt,
5. kmečka bala,
6. kmečka družina.

Vsem krajevnim kmečkim zvezam sporočamo, da izvrše vse priprave po navodilih, ki smo jim jih poslali po okrožnicah.

Na ta tabor so vabljeni tudi kmetje iz radovljanskega, skofljanskega, kamniškega in ljubljanskega okraja v narodnih nošah in skupinah, ker bodo v sprevodu nastopili v svojem oddelku.

OKRAJNA KMEČKA ZVEZA.

2. Za zagotovitev sprejema inozemca v domovinski zvezo	Din 500.--
4. Za vsak razglas	Din 5.--
9. Za uradni prepis sejnega zapisnika in drugih uradnih spisov, za vsako stran	Din 5.--
10. Za vročitev povabil in drugih uradnih spisov	Din 2.50
11. Za izdajo izprijel in drugih uradnih potrdil	Din 5.--
12. Za izdajo živinskega pot. lista	Din 3.--
13. Za izvedeniški ogled vsake zivali, predno se izda potni list	Din 10.--
16. Za živinski in mesni ogled	Din 5.--
17. Za ogledovanje mrličev od Din 40.-- do 20.--	
18. Za prireditve splošno pristopnih plesnih zabav za en dan	Din 75.--
19. Za prekorajenje policijske ure za vsako uro	Din 10.--
24. Od godbenih avtomatov v javnih lokalih za koledarsko letto	Din 50.--
29. Od prenočevanja tujcev od vsake postelje (po odobrenem pravilniku Din 1.--	Din 20.000.--

30. Sejmarna	Din 17.500.--
31. Tržnina	Din 30.000.--
32. Stojnice	Din 5.000.--
33. Tehtarina	Din 30.000.--
34. Vodarina	Din 90.000.--
Skupaj Din	192.500.--

Dohodek od posestev in obč. podjetij:	
2. Najemnina poslopjij	Din 31.600.--
4. Zakupnina ribolova	Din 10.000.--
5. Pašina „Prevola“	Din 13.000.--
10. Od občinske klavnice	Din 40.000.--
11. Obresti od 7% invest. pos.	Din 875.--
12. Obresti Priv. agrarne banke	Din 300.--
Skupaj Din	95.755.--

Dolgovani dohodki:	
1. Neizterjane občin. doklade	Din 260.000.--
Razni nepričakovani dohodki:	
1. Podpore	Din 10.000.--
2. Povračila uslužbenecv	Din 30.000.--
Skupaj Din	40.000.--
Dohodki skupaj Din	1.898.890.--

vico manjše stroške nego bi bilo to pri viseči konstrukciji in čeprav bo sedaj dvakrat večja širina mostu in povečana dopustna teža. Bivša začasna uprava mestne občine v Kranju ima za ta novi most v Kranju veliko zaslug, saj je to vprašanje rešila na splošno zadovoljstvo v

najkrajšem času. Podjetje Kavka iz Ljubljane je že začelo z deli in upamo, da bo most končan v jeseni. Letos se bo zgradil samo most, prihodnje leto pa se bodo izvršila zavarovalna dela za most kakor tudi dela za ureditev dostopa k mostu.

Visoki gostje na Brdu

V nedeljo zvečer se je pripeljal z dvornim vlakom iz Ljubljane Nj. Vel. Karel II., kralj Rumunije na obisk k Nj. kralj. Vis. knezu namestniku na Brdo. Rumunski vladar se je v ponedeljek podal na lov v kamniške planine v spremstvu Nj. Vel. kralja in je imel na lovu lep uspeh. Ustrelil je sam 4 game, saj je znan kot zelo dober lovec. Lovu so tudi prisostvovali princ Olga, princ Nikolaj, princesa Elizabeta in princ Aleksander, sin kneza namestnika. Ko so se vrnili na Brdo, se je lj. Vel. kralj poslovil od svojega strica in se odpeljal na Bled. Rumunski vladar pa se je odpeljal na železni-

ško postajo v Kranj, kjer ga je že čakal dvorni vlak. Na postajo so ga sprejeli knez namestnik, kneginja Olga, grški princ Nikolaj, princesa Elizabeta in minister dvora Milan Antić. Predno je odpeljal vlak so se vsi prav pristržno poslovili.

Rumunski vladar se je odpeljal proti Ljubljani in Splitu, kjer bo obiskal v Miločerju svojo sestro Nj. Vel. kraljico Marijo.

Visoki gost je bil izredno zadovoljen s svojim dvodnevnim bivanjem v Sloveniji ter je bil vzhvičen nad prirodnimi lepotami naše domovine.

Most čez Kokro

Ze v zadnji številki smo poročali, da so bila na licitaciji oddana dela za zgradbo lesenega mostu čez Kokro. Danes bomo na kratko opisali most, ker nepoučena javnost še vedno misli, da bo to samo mala viseča brv, podobna oni v Mednem čez Savo.

Projektirani most ima kot nosilno konstrukcijo lesene loke iz zdrave smrekovine, ki se opirajo na petah z železobetonskimi členki ob skalo na vsaki strani reke. Mestoma sta loka ojačena s hrastovino, kjer to zahteva večja nastopajoča napetost. Loka imata med členki razpetino 85 metrov ter izbočino 12 metrov. Stavljena sta vsak iz petero tramov, ki so vsi med seboj povezani z močnimi svedrjnaki. Vsi ti tramovi pa bodo še na stičnih regah imeli železne vložke znamke „Kavka“ ali pa „Aligator“, a deloma tudi hrastove mozniče.

Med lokoma, ki se nahajata na medsebojni razdalji 4,5 metrov, bo viselo in deloma slonelo leseno prekatje iz smrekovine, ki bo nosilo mostišče in streho. To prekatje bo omogočalo porazdelitev obtežitve mostu na več točk mostnega loka hkrati, a glavni njegov namen bo, da prevzame pritisk vetra, ki bo od strani deloval na ves most. Oba prekatna nosilca sta v takem razmaku, da ostane znotraj za promet čista širina 3,7 do 4,20 in čista višina 3,6 do 3,7 m. Prekatje bo nosilo tudi streho, prekrito z ozirom na večjo varnost od ognja z valovitim azbestnim škrljem. Nadstrešek bo znašal nad 1 meter ter bo na ta način most dobro obvarovan pred dežjem. Vendar pa se bo moralo pozneje tudi oba loka kljub temu

zavarovati proti vlagi še z oblogo iz pocinkane železne pločevine.

Most je preračunan za prometno obtežitev z ljudmi in vozovi, težkimi največ 3000 kg. Prevladoval pa bo že z ozirom na pristop skozi ožino ob župnišču promet pešcev, zato bo mostišče iz 5 cm debelih desk, ki bodo položene v vzdolžni smeri.

Ves most bo prepleškan s karbolinejem in to še posebno oba loka. Loka bosta morala biti tudi v času njihove izdelave in montaže zavarovana pred dežjem in vlago.

Tak način premostitve doline Kokre je mogoč z najmanjšimi stroški. Bo pa tudi v lepem oziru za pokrajino kakor tudi za panoramno mesta samo v prid. Toda ne samo to! V narodno gospodarskem oziru je mnogo boljše kot premostitev z visečo konstrukcijo, ker bo ves most zgrajen iz domačega gradiva, t. j. lesa, ki ga bo potrebno okrog 400 m³ z odra-njem vred.

Predsedek, da je lesen most le kratke trajnosti in zato manj vreden, je pravilen, vendar pa le tedaj, če leseno gradivo ni zavarovano pred propadanjem vsled dežja itd. Les, ki je enkrat vlažen, drugič pa zopet suh, zgine že v nekaj letih. Leseni mostovi, zavarovani s streho pred vlago, pa lahko trajajo po več sto let, kar pričajo primeri pokritih mostov v Selski in Poljanski dolini, kjer so šele poplave v letih 1924 do 1926 odnesle po stoletni dobi nekaj teh mostov.

Na ta način bomo dobili v Kranju tako potrebno zvezo čez Kokro in to za skoraj polo-

V torek proti večeru se je s posebnim dvornim vlakom odpeljal iz Kranja rumunski kralj Karel, ki je bil na Brdu na obisku pri knezu-namestniku Pavlu, ki je romunskega kralja spremljal do vlaka.

Kmečkemu ljudstvu!

Na svoji seji dne 30. VII. t. l. je Kmečka zveza obravnavala tudi vprašanje, kako pomagati kmečkemu ljudstvu po okrajih, ki so bili letos tako katastrofalno prizadeti po vremenskih nesrečah. Odbor je sklenil, da je nujno potrebno

začeti velikopotezno akcijo za zbiranje po onih krajih in občinah, ki jih nesreča ni zadela. Kako se naj ta akcija izvede, bo odbor Kmečke zveze objavil v časopisju in okrožnicah.

Pomagajmo v dejanju svojim nesrečnim stanovskim tovarišem!

Gorenjci nosijo TIVAR-jeve obleke, ker so dobre in poceni

TIVAR OBLEKE

Škerbec Matija:

Šenčurski dogodki

(Dalje)

V čevljih sem imel vlažno, sezujem se in si ovijem noge s pelerino in se vsedem na deske in tako prečujem celo noč. Prepričan sem, da je utihnil, le tu in tam je zajokal otrok, končno pa je nastala grobna tišina, od daleč sem čul v zvoniku biti uro in sem tako mogel vedeti, koliko sem že prečul te temne noči. Dolgo večnost je trajala ta noč... Na vse sem mislil, celo svoje življenje mi je romalo pred očmi, pa se mi je zdelo, da tako neprijetne noči še nisem doživel v svojem življenju... Med vso arestantovsko karijero je bila ta noč pač najbolj bridka.

Prva noč svobode v taki ječi, v temi in mrazu.

Kaj šele pride? Tako sem mislil. Če me tako po „šubu“ naprej vodijo, bom romal v Kranj vsaj 14 dni po raznih odgonskih postajah.

Zjutraj se takoj zopet oglašim k raportu pri ravnatelju, ki mi končno, ne posebno prijazno dovoli, da me spremlja na moj račun uradnik v Zagreb, kjer bom moral dobiti drugega spremljevalca. Ob 6. zvečer se pripeljeva v Zagreb, ki je bil takrat ves razburjen. Kralj Aleksander je par dni prej prišel tja in ob tej priliki so organizirali na njega atentat. No kolodvoru je bila stroga kontrola. Vsakega so policijski agenti natanko preiskali. S spremljevalcem sva odšla na policijo, kjer se takoj prijavim k raportu pri dežurnem uradniku, da bi me poslali čimprej v Kranj. Toda službujoči policijski nadzornik me ni prijavil, da si sem ga ponovno, za to prosil. Čakal sem dolgo časa v policijski pisarni, kjer je šumelo pisano vrvenje. Policija je takrat polovila vse sumljive elemente v Zagrebu. Vsi policijski zapori, so bili

polni. Kaj bodo z menoj? Da bi me poslali takoj naprej, ni bilo videti. Končno čez kaki dve uri čakanja me odvede policaj po velikem poslopju in raznih hodnikih in odpre celico, kjer naj bi prenočeval. Bila je temna soba z majhnimi okni, na vsaki strani ob steni po ena postelja — oziroma ležišče iz desk. Ko se razgledam, opazim, da počasi vstaja iz ležišča neki človek, ki je bil videti še precej dobro oblečen, imel je usnjat jopič in je zgledal, kakor kak trgovec. Stopim proti njemu in se mu predstavim:

„Župnik Škerbec iz Slovenije.“

„Cigan Miško“, je bil odgovor.

Nasmehnem se. No tudi s cigani moram priti v stik na svoji jetniški karijeri.

„Mene po odgonu vodijo iz Sremske Mitrovice, kako ste pa vi prišli semkaj?“ ga vprašam.

„Jaz sem zaprt radi atentata na kralja.“

Moža radovedno pogledam. Kaj, da bi me šele celo z atentatorji skupno zapirali! Pa ni bil videti kakor kak razbojnik. Nasprotno, zdel se mi je prav dobrodušen cigan boljše vrste.

„Kako pa ste prišli v to neprijetno zadevo?“

„Ko je prišel kralj v Zagreb, sta prišla v naše cigansko selo dva moža in pustila v naši koči revolverje in bombe. Mi nismo ničesar vedeli o atentatu, ne o kakih pripravah. Tudi nismo vedeli, da so v zavoju bombe, le revolverje sem videl. Ker mi je eden obljubil veliko nagrado, sem mu pokazal najbližjo pot proti meji, pa so ga kmalu dobili in nato je policija aretirala še mene in sedaj tu čakam že nekaj dni in ne vem, kaj bo z menoj?“

Pozno v noč sva s ciganom Miškom kramljala. Pravil mi je razne zanimivosti o ciganskem življenju v njih vasi, kako kupčujejo, kako vara, kako se more napraviti, da se ustavi za par dni naduha bolnemu konju, kako napravi iz divjega konja krotkega in drugo. Kljub ne prav prijet-

mu položaju sem se moral večkrat smejati njegovemu pripovedovanju.

Zjutraj je vladal po hodnikih policijskega poslopja pravi direndaj. Zbirali so jetnike, vodili jih k zasliševanju, klicali jih po imenu. Vrata so se odpirala in zapirala, le k meni in k Mišku ni bilo nikogar. Trkam na vrata, pa ni bilo nič odgovora. Okrog enajste pa nekdo po hodniku kliče na vse grlo: „Maaatja Škerbec, Maaatja Škerbec!“ Oglasim se v naši celici, pa kdo me bo slišal zunaj v tem hrupu. Končno pa vendar nekdo odpre vrata in pogleda v celico. „A, tu ste. Mi vas pa iščemo po vsem poslopju.“

Izgubili so me bili. Nihče ni vedel, kje sem.

Med tem časom je namreč dr. Pegan v Ljubljani naprosil dr. Sedeja, advokata v Zagrebu, naj se zanima za mojo osebo in naj me skuša spraviti čimprej domov. Dr. Sedej je prišel do policijskega ravnatelja in ga je naprosil, da me izpuste takoj domov. Takoj je bilo obljubljeni, da me puste na svobodo z dr. Sedejem in da me potem popoldan spremlja tajni agent v Kranj. Ko so me pa hoteli izročiti varstvu dr. Sedeju, se je izkazalo, da nihče ne ve, kje sem. Policijski nadzornik, ki me je spravil v prijetno cigansko družbo, je odšel k počitku in ni nikomur povedal, kam me je vtaknil, radi tega so me iskali po vsem poslopju in me dolgo niso mogli najti, pa se je k sreči spomnil neki stražnik, da bi bilo prav, če pogleda še k ciganu, kjer me je našel in me takoj odvedel v ravnateljevo pisarno. Tu me je pa prevzel dr. Sedej, s katerim sem svobodno mogel oditi na njegovo stanovanje, kjer me je njegova ljubezna žena prav dobro postregla. Po dolgem času sem bil zopet med svobodnimi ljudmi in v meščanskem stanovanju in pri domačem obedu. Kar nekam neroden sem bil na parketu in pri gosposki mizi po tolikem času zapora.

Tabor obrtnikov

29. avgust bo dan za obrtnika, ki čuti potrebo po skupnosti in stanovski povezanosti. Ob tej priliki nam bo dana možnost, da prijateljsko izmenjamo misli ter se pomenimo o težavnem položaju, katerega preživlja danes rokodelce, obrtnik.

Vsak stan se zaveda, da je le takrat upoštevan, kadar je tesno povezan v skupnosti, v organizaciji. Zato tudi oni, ki jim je stan pri

srečo, no drže križem rok ter so z Društvom obrtnikov zastavili ledino tam, kjer bo obrnilo dober sad.

Zato smo prepričani, da bo ta prvi gorenjski tabor dokazal zrelost splošnega obrtništva in bo sprožil plaz, ki čaka da ponese s svojo silo klic po samozavesti v dušo slehernega rokodelca.

Tovariši, posvetimo en dan v letu tej neovrgljivi potrebi.

Vse društva prosimo, da nam 29. avgust ostane prost, tovarišem in prijateljem pa kličemo na veselo svidenje.

GORIČE

Krajevna kmečka zveza v Goričah sklicuje za nedeljo 8. avgusta po 9. sveti maši v dvorani sestank radi bližajočega kmečkega tabora v Kranju.

Obenem se bo ustanovil odsek Mladinske kmečke zveze. Za to priliko je povabljen govornik.

Udeležba za vse člane obvezna, nečlani vabljeni. Pridite vsi, da pokažemo svojo stanovsko zavednost!

SKOFJA LOKA

Vaš cenjeni list poroča v številki od 30. julija t. l. med novicami iz Škofje Loke o vedenju ferijalcev med predstavo pasijona. Da bo poročilo popolnejše, prosim, da priobčite v prihodnji številki sledeče:

Pri zadnji vaji za pasijon so prišli na predstavnostni nekateri ferijalci, ki so na letovanju v isti stavbi. Prignala jih je radovednost. Priseditelji so jih radi preobrnili dela in nrove začeli odganjati in so nastopili proti njim. Zato je pa par prizadetih dijakov pri nedeljski predstavi iz dijaške maščevalnosti delalo nemir v svojem stanovanju. Da ne bi na koga po krivici padla kaka senca, konstatiram, da je bilo udeleženi le par posameznikov, organizacije in vodstva kolonije pa pri tem ne zadene nobena krivda. Gospod profesor, ki letovišče nadzoruje, je zadevo takoj temeljito uredil in popravit. Ločani upamo, da bo po tem malem incidentu zavladalo med njimi in med gosti kolonije dobro razmerje in želimo dijakom, da prijetno preživijo še ostali del počitnic v pisani Loki.

Nekdo od sodelujočih.

JRZ. na delu. Lahko rečemo in tudi brez skrbi trdimo, da se v vseh preteklih 20 letih ni toliko delalo, kakor letos. Kar začnimo.

V fužinskem predmestju se nadaljujejo dela pri gradnji podpornega zidu ob vrtu g. Oblaka Janeza. Delo sicer nekoliko ovira voda, ki vdira v izkopane temelje, vendar se je s pomočjo črpalk že toliko napredovalo, da je pol zidu že dograjenega. Takoj na koncu tega zidu, poleg starega leseznega mostu, bo stal nov železobetonski puščalski most, za katerega dela je 20. t. m. izločil nekaj tona „Slograd“ iz Ljubljane, ter bo z delom najbrže že ta teden začela. Zaenkrat bo rabila okoli 50 delavcev. Most bo velika pridobitev za Loko. Ta teden so bila končana dela pri novi ograji med mlekarno in skednom Kraševic Miha. Stara, že skoro razpadla, kamnita ograja, se je morala umakniti novi, res lepo izdelani ograji. Cesta pa je tod pridobila nad 1 m na širini.

Dela pri gradnji škarpe pri Kap. mostu hitro napredujejo. Del med škarpo, ki je bila zgrajena lani in med uto g. Hafnerja je dograjen do vrha. Ta del je dolg 20 m. Škarpa pa je visoka s temelji vred skoro 12 m. Sedaj grade del med hišo g. Hafnerja in škarpo, ki je bila zgrajena lani. Na drugi strani Kap. mostu pa delavci podirajo obzidje s katerim je bil obzidan prostor pred Kap. cerkvijo. Tukaj se bo ublažil oster ovinek in razširil trg pred cerkvijo. Pri Thalerjevi tovarni so po delavci položili nekaj cevi za kanal. Vse to se gradi trenutno v Škofji Loki. Nastane pa vprašanje kdo je tista gonilna sila, ki skrbi, da se dela vrše in dokončavajo. Komu, če ne JRZ, pa še našemu županu Ziherlu, ki se neumorno trudi za blagor in korist občine in zlasti njenih revnih slojev. Ločani smo mu za skrb in njegov trud in srca hvaležni.

Stavbno gibanje: Javna stavbna delavnost je zelo velika. Pred novo šolo bo Elektrarna d. d. zgradila iz Demšarjeve kovačnice svojo pisarno. Na Glavnem trgu adaptira svojo hišo trgovka ga. Marija Ješe.

Poleg hiše Janeza Maurija pa si gradi Vinko Berčič iz Stare Loke svojo visoko prlično stanovanjsko hišo. Gradi se tudi nekaj drugih stavb, katere smo pa že v „Gorenjcu“ navedli v prejšnjih številkih.

Proketo so nas...? Tisti teden po končani debati v parlamentu o konkordatu, se je pripeljal iz Ljubljane v Gorenjo vas nad Škofjo Loko, neki zelo veljaven gospod, ki je odličen član JNS.

Ustavitel je v gostilni odličnega lokalnega faktorja JNS. V gostilni pa se mu v tistem trenutku neki gospod iz Škofje Loke po kupčijskih poslih. Ko sta se on, ki je pristaš JRZ, in gostilničar lepo prijateljsko pogovarjala o kupčiji, jo primaha notri Ljubljčan. Pa se je po pozdravih pogovor takoj zasukal na politiko. Ljubljčan je kar bruhal: „Proketo so nas, mislili smo, da bo nad konkordatom vlada padla pa ne. Dobili so večino. Preklete jerce, jeruzalmei... Pa smo upali, v senatu, kjer

Stojadinović nima take večine, bomo prodili. Pa ti po glasovanju stopi na oder Stojadinović in izjavi, da konkordata ne da še pred senat. No, pa smo zopet na dilci... Prokleti... Ljubljčan seveda Ločana, ki je mirno poslušal, ni poznal. Gostilničar pa sam ni vedel, kaj bi počel, mihal je z očmi, dregal ga z nogo in počel vse sorte komedije, toliko časa, da se je Ljubljčanu posvetilo, da je bolje, da molči. Ves zmeden je začel drugi pogovor.

Ko je Ločan kmalu nato odšel, sta gotovo oba preklinjala te proklete jeruzalmece, ki ne puste, da bi zopet JNS-arji vihteli bič nad našim narodom.

Vsak mesec od 3. do 10. teden

ostankov

Svile, delencov, modno-volenih kamgrana štofov, belega blaga, brisač, za rjuhe, okosfordov itd. — Zelo ugodno znižane cene!

Crobath — Kranj

Tedenske novice

KRANJ

Pol milijona dinarjev za cesto Kranj — Bled. Od 70 milijonskega posojila, ki ga je država najela pri Hipotekarni banki za javna dela, je ostalo še nerazdeljenih pol milijona dinarjev. Minister za zgradbe je predlagal ministrskemu svetu, da se ta še nerazdeljeni znesek uporabi za popravo ceste Kranj — Bled in sicer pri Naklem od km. 648.647 do 653.883.

Za krajnega podnačelnika VII. skupine pri kranjskem okraju je postavljen g. Leo Lojk, pristav VIII. skupine. Čestitamo!

Dražba lovišča. Dne 23. avgusta 1937 ob 10. uri se bo vršila pri sreskem načelstvu v Kranju dražba lastnega lovišča agrarne skupnosti Srednja vas — Zalog „Zaloška gora“ za dobo od 1. januarja 1938 do 31. marca 1950. Lovišče meri 202 ha, izklicna cena Din 1000.—. Vsak dražitelj mora pred pričetkom dražbe položiti varščino Din 1000.— v gotovini in se izkazati z veljavno lovsko karto.

Ako dražba ne bi uspela, se bo vršila ponovna dražba brez posebnoga (klica dne 30. avgusta t. l. ob isti uri in na istem kraju in z isto izklicno ceno.

Podrobni dražbeni pogoji so na vpogled pri sreskem načelstvu v Kranju.

Kakor vsako leto bo tudi letos oddajala kranjska uprava selekcionarne čistokrvne štajerske peteline po Din 10.— in jardičce po Din 20.—. Ker jardičce vsako leto primanjkuje, se bodo v glavnem oddajali le petelini, jardičce pa samo toliko, kolikor jih bo na razpolago. En naročnik more dobiti največ le 2 jardičce. Naročila za manj kakor tri živali v enem kraju se ne bodo upoštevala. Interesenti, ki reflektirajo na te peteline in kokoši, naj se najpozneje do 5. septembra 1937 zglasijo v občinski pisarni, kjer bodo podpisali naročilno obveznico in obenem plačali prispevek za peteline po Din 10.—, za jardičce pa po Din 20.—.

V soboto se je mudil v Kranju bivši predsednik Narodne skupščine dr. Kosta Kumandi. Na potovanju skozi mesto se je ustavil za nekaj ur ter se mudil pred hotelom Stara pošta.

Neznani prijatelj tuje lastnine, velik ljubitelj zelenjave, si je za približek prilastil na vrtu g. Likozar Joža pri pokopališču razna semena za zelenjavo in rože. Tat je najbrže vedel za veliko vrednost semen, ker so bila skoraj vsa inozemskega izvora.

Predsednik vlade v Kranju. Na povratku z Bleda in Brda, kjer je bil v avdijenci pri Nj. kralj. Vis. knezu namestniku se je ustavil v Kranju predsednik vlade g. dr. Milan Stojadinović. V njegovem spremstvu je bil ban g. dr. Marko Natlačen in šefa kabineta gg. Gasič in Protič.

Daljš časa so se mudili na vrtu hotela Stara pošta, potem so se pa odpeljali dalje proti Ljubljani.

Sedaj je naše mesto vsak dan polno pesmi in godbe. Mladi naborniki se držijo še vedno stare navade, da morajo oznanjati vsem meščanom svoje veselje, da bodo potrjeni k vojakom.

Uduženje invalidov v Kranju bi moralo imeti zadnje nedeljo svojo vrtno prireditelja na Laborah. Ker pa je bil tega dne dež, se veselica ni vršila. Preložena je na nedeljo dne 8. avgusta in se bo vršila ob istem času s istim sporedom. Invalidi vabijo vse meščane, da se udeležijo njihove prireditve in tako podpro njihove člane, ki so res potrebni pomoči.

Zveza društev rejcev malih živali bo na vabilo rejškega društva v Celovcu priredila izlet z avtobusom na Koroško dne 29. avgusta. Odhod iz Ljubljane preko Kranja — Jesenic — Kranjske gore — Podkorenskega sedla v Beljak. Tu bodo izletniki pri sv. maši. Iz Beljaka se bodo peljali mimo Vrškega jezera na Gosposveto, nato ogled zanimivosti v Celovcu. Tu si bodo ogledali razstavo malih živali. Vrnili se bodo preko Jezerskega v Ljubljano. Odhod iz Ljubljane je ob 4. uri zjutraj, povratek ob 22. uri. Vožnja s propustnico stane Din 100.—. Prijave sprejema g. Kristan Franc, Kranj, Tyrševa c. 5. Izleta se lahko udeležijo tudi nečlani. Gradnja hotela Evropa hitro napreduje. Sedaj pokriva streho z bakreno pločevino. Tu di ogradio za svetlobno reklamo so že postavili. Izgleda, da bo stavba res reprezentativna za mesto Kranj.

PRIMSKOVO

Gospod urednik! Gotovo boste mislili, da smo Primskovljani vsi zaspali, ker se nobeden ne oglasi v „Gorenjcu“. Ali temu ni tako. Zuljava

roka kmeta, ali utrujen delavec težko prime za pero, da bi popisal svoje težave ali svoje veselje. Kmet je vesel, če mu polje dobro rodi in da poljski tatovi pustijo v miru, kar je njegovega. Zal pa tega veselja letos ne more uživati. Zetev je slaba, tatovi pa rujejo krompir še napol zelen in tako delajo dvakratno škodo. Upamo, da bo mir pred njimi, ker je mestna občina nastavila več poljskih čuvajev, za kar so ji kmetje zelo hvaležni. Čuvaji so budno na straži ter so vedno oboroženi in imajo s seboj hude pse. Kogar zalotijo, ga zadene najstrožja kazen.

V nedeljo zvečer se je vračal iz Kranja proti domu Crnivec Janez ter je v temni noči zgrešil pot in je nasproti hiše Stareta Jožeta padel v 26 metrov globoko strugo reke Kokre. Sreča pa je bila, da se ni ubil; zadobil je precej težke poškodbe, vendar je pa upati, da bo okreval. Nahaja se v domači oskrbi.

Dne 15. avgusta obhaja tukajšnja gasilska četa 15 letnico svojega obstoja, ter ima ob tej priliki slovesno blagoslovitev nove motorne brigadne. Prebivalci z veseljem gledajo na svoje gasilce, ki so v teh 15 letih že tolikokrat priskočili nesrečnim v pomoč. Za desetletnico so blagoslovljali dom, ki je v ponos ne samo gasilec ampak celi vasi.

PREDOSLJE

V naši vasi se zopet pripravljamo za veliko slovesnost. Naši vrli gasilci bodo namreč 5. septembra blagoslovili svoj novi gasilski dom. Ko jim je vihar pred leti uničil dom, so se takoj zbrali k novemu delu. Z nesebičnim in požrtvovalnim delom so postavili lep nov gasilski dom, ki bo ne samo njihov ponos, ampak ponos cele vasi.

Njegovo kraljevsko Visočanstvo knez namestnik, je zopet odlikoval našo vas. Pod njegovim visokim pokroviteljstvom se bo blagoslovil gasilski dom.

Smatramo se s tem počastjeni, ker ni to odlikovanje samo naših gasilcev temveč cele vasi.

Gasilci se že vneto pripravljajo na ta svoj praznik. Ta dan bodo prihili v našo lepo vasio gasilci telega kranjskega okraja, ker bo blagoslovitev združena z župnim izletom kranjske gasilske župe. Upamo, da bodo naši gasilci znali ceniti visoko odlikovanje in da se bodo za slovesnost pripravili kot se za tak slučaj to mora. Mi jim želimo obilo uspeha!

ŠENCUR

Zadnje nedeljo v mesecu juliju je bilo v naši vasi zborovanje kmečkih fantov in deklet ter se obenem izvolil odbor mladinske organizacije Kmečke zveze. Na zborovanju je govoril predsednik okrajne Kmečke zveze g. Ovsenik in ga. Brodarjeva, (katere govor objavljamo na drugem mestu. Op. ured.). Zborovanje je bilo zelo obiskano, bilo je nad 100 zborovalcev. Trajalo je od pol 4. do 6. ure zvečer. Vsi so z veliko pozornostjo sledili izvajanjem govornikov, kar je dokaz, kako veliko zanimanje je med našimi fanti in dekleti za njihovo organizacijo. Fantje in dekleta, pa tudi žene, le naprej! V tem je naša rešitev, le močna in strnjena organizacija more pridobiti našemu stranu pravice, ki mu gredo.

Prostov. gas. četa na Primskovem, vabi na proslavo 15 letnice obstoja in blagoslovitve nove motorne brigadne. „Vaškim žeganjem“, ki se vrši dne 15. avgusta. Vse gasilske edince naprošamo, da se proslave udeležijo v čim večjem številu, po možnosti s praproci. Enako vabimo tudi vsa ostala društva, korporacije in organizacije. Ostalo občinstvo vabimo, da se udeležijo proslave tudi v narodnih nošah, dečvah itd. Zbirališče ob pol 2. uri popoldne pred gasilskim domom.

B. Rangus
zlatar in sodni čenec
v KRANJU
Vpogled
neobvezen!

Ure, zlatnina, srebrnina, očala, jedilno orodje, nalivna nereska, kristal stekla itd. Vsa v to stroko spadajoča popravila se strokovno pod jamstvom točno izvrše. - Kupujem staro zlato in srebro.
Zahtevajte cenik!

Vina iz Centralne vinarne v Ljubljani, Frančkopanska ulica 11, bodo zadovoljila Vaše pivce najbolj!

Fotograf
Š. Rovšek
se priporoča za vsa v fotografsko stroko spadajoča dela.
Kranj, Cojzova 4.
(pri pokopališču)

KULTURA

GLASBENI DOGODEK V KRANJU.

Trboveljski slavček, danes eden najprezentativnejših zborov ter vrste na svetu je v četrti 5. t. m. koncertiral v Narodnem domu. Po uvodni deklamaciji „Moj očka je rudar“ je podal mladinski zbor pod vodstvom dirigenta g. Avgusta Suligoja v pestrem programu pesmi odličnih mladinskih skladateljev, Emila Adamiča, Osterca, Grbeca, Mokranjca in drugih. Od pesmi do pesmi se je stopnjevala navdušenost publike nad dovršenim izvajanjem mladinskega zbora, katerega uspehi so zadivili vso Evropo.

Mala Režika Koritnikova je zapela par solo točk ob spremljavi pianista dr. Danila Svare. Dovršeno izveščani otroški glasek je zadiril slehernega in publika se je komaj umirala od prekipevajočega navdušenja, ko ji je gdč. Erika Mlakerjeva poklonila prekrasen šopek nageljnove.

Po tretjem odmoru je zapel zbor par veselih otroško šegavih mladinskih pesmi pod vodstvom svojega dirigenta in ob spremljevanju pianista dr. Danila Svare. Ljubka mladinska pesem Emila Adamiča „Izpraševalnica“ ni mogla odtrgati navdušenega poslušalstva od kroga dovršenega zbora.

„Moj očka je rudar...“ a njegova mladina, njegovi otroci izlivajo v pesmih s svojo otroško čutečo dušo trpljenje in bolelost svojih roditeljev. Pod odličnim vodstvom dirigenta Avgusta Suligoja je našla pesem Trboveljskih slavčkov odziv občudovanja in stremeljenja tega glasbeno dovršenega materiala vse Evrope.

Kmečkim ženam in dekletom!

Govor ge. Brodarjeve na zborovanju mladinske K. z. v. Šenčurju.

Pokojni naš vladika dr. Anton Bon. Jeglič je v svoji oporoki slovenskemu narodu, v govoru na taboru v Celju, jasno označil naš čas in njegov pomen za našo slovensko bodočnost. To je čas v katerem se oblikuje nova doba, novo življenje. Vidimo samo, koliko zmede in nejasnosti je danes na kulturnem in gospodarskem polju. Prav tako je bilo vedno v zgodovini predno je nastopila za človeštvo nova doba. Zato se moramo zavedati, kako nujno nam je treba načelno jasnega pogleda in veko-vitega, trdnega temelja, če hočemo uspešno sodelovati pri stvarjanju nove dobe. Vemo, da stusovo! To hočemo me, kmečke žene in deklete od njenega obličja odvisne tudi rešitve vprašanj, ki trdo zadevajo naš kmečki stan. Danes vidimo, ali bi vsaj morali videti, da se človeštvo združuje v stanovske vrste. Znan nam je, da bo v borbi za odločilen vpliv dosegel odločujoče mesto le tisti stan, ki bo tesno strjel in združen, in pravem času dobro vedel kaj hoče.

Me vse pripadamo kmečkemu stanu. Nič preveč ne povzdiguje svojega dela in svojega pomena, če povdarimo, da na naših ramah sloni težak del gospodarstva, da je v naših rokah slovenska kmečka družina in da je v prvi vrsti v naših rokah, v rokah slovenskih kmečkih mater in kmečkih deklet, usoda slovenskega naroda. Če je naš delež pri vsem tem tako velik, kako bi mogle v tem tako važnem trenutku me držati roke križem, češ, to nas nič ne briga, to naj uredijo moški. Zavedajmo se odgovornosti, ki jo sedanje razmere nalagajo sleherni slovenski kmečki ženi in dekletu. Danes gre za več kakor samo za naš dom in njegov gospodarski napredek. Gre za ohranitev naših svetinj, ki so v nevarnosti, da jih prekucije sedanjosti potegnejo za seboj in uničijo. Gre za ohranitev slovenskega jezika in za obrambo vernosti v kmečki hiši in izven nje. Slovensko ženstvo je že sijajno dokazalo, da je popolnoma na svojem mestu, kadar ga kličejo važni trenutki. Od koga so stišoči podpisov na majniški deklaraciji? Okorne roke naših žena in deklet so povedale svojo voljo, ko je to terjali čas. Te roke so pokazale, da ni njihov delokrog samo trdo kmečko delo, marveč, da znajo prijeti tudi za javno delo. Kadar prikipi potreba do vrhunca, in da znajo to delo vzeti v roke z vse drugačno vnemo, kakor moški.

Tudi današnji čas zahteva, da smo na svojem mestu. Kaj je naloga, ki jo nalaga sedanji čas slovenskemu ženstvu?

Mislím, da ni treba še posebej povdarjati, v kako hudo gospodarsko stisko je prišel danes kmečki dom in kmečka družina, saj jo same predrdo občutite. V naše hiše se naseljuje mladost, ki jemlje veselje do dela, do samopomoči. Naše kmečko ljudstvo se vdaja neki usodi, češ, nam bo že kdo pomagal, če ne bomo pa propadli. Tako mišljenje kaže na nevarne pojave, ki se oprijemljejo naših kmečkih družin in domov. Vzluditi je treba spet vero

v lastno moč, vero v silo kmečkega stanu. Le iz te vere v lastno moč nam bodo zrastle rovi, boljši časi. Vsaka ed nas se mora zavedati, da v svojem prizadevanju ni osamljena, da jih jih je 1000, 10.000, 100.000, ki isto hočejo, v isto bodočnost verjamejo. Same si moramo pomagati. Samo v našem lastnem skupnem delu je rešitev. Sile za tako delo bomo dobivale v naši organizaciji, kjer si bomo dajale pogum enake trpinke med seboj. Na ta način se bo spet vrnila v naše vrste samozavest, ki je gotov porok boljše bodočnosti. Tako bo kmalu pregnana iz naših kmečkih domov nevarna bolezen, ki se ji pravi beg kmečke mladine v mesta in fabrike.

V kmečki družini mora biti poleg ljubezni do Boga prva ljubezen posvečena rodni zemlji in kmečkemu domu. Ta ljubezen spremlja človeka na vseh potih. Spomin na domačo grudo, rojstno kmečko hišo, je kakor angel varuh, ki varno spremlja otroka in zrelega človeka na vseh potih njegovega življenja. — Druga ljubezen velja naši sveti veri. Kmečka mati in kmečko dekle naj bo v družini kakor svetelnica. Sama prepojena z vero, naj to vero izžareva na svojo okolico. Ni prav, da pušči, da so člani tvoje družine versko mlačni. Ni prav, da pušči, da v tvoj dom prihaja časopis, ki ruši in uničuje versko zavest. Tretja ljubezen naj velja naši narodni zavednosti in slovenskemu jeziku. V kmečki hiši so korenine narodne rasti. Iz kmečkih hiš so izšli narodni voditelji in buditelji. Saj pravi Gregorčič:

„Kar mož nebesa so poslala, da večnih nas otmo grobov, vse mati kmečka je zibala, iz kmečkih so izšli domov.“

Kmečka mati je prva jezikovna učiteljica svojemu otroku. Ona je ob zibelki otroka prva narodna prosvetna delavka. Od nje je v prvi vrsti odvisno, koliko bo imelo jedro naroda, ki je kmečki stan, v sebi narodne zavesti in ponosa. Ne pozabimo, kmečke matere in dekleta, vsega tega nikoli!

Delo v družini je najpoglavnejša, naša naloga, vendar ne edina. Naš čas zahteva, da se zlasti kmečko ženstvo pokaže tudi v javnem življenju. Splošno se trdi, da je delo v javnosti pravica in naloga moških. Do neke mere je to res, vendar ni in ne more biti delo za javni blagor izključna pravica moških, posebno ne, kadar gre za stanovska vprašanja, ki se posebno tičejo ženstva. S tem sodelovanjem bodo prizadevanja mož in fantov lepo dopolnjena. Vprašale boste: pa kje naj v javnem udejstvanju primemo za delo in kako?

Odgovor je kratek: v stanovski skupnosti! Kmečki stan je pri nas najštevilnejši, saj obsega 2/3 vsega slovenskega ljudstva. Vendar je čudno, da v javnem življenju ne pomeni toliko, kolikor bi po svoji važnosti in moči moral pomeniti. Kaj je temu vzrok? Razbitost, neenotnost kmečkih ljudi. Vemo, da nekaj ni v redu in iščemo vzroka povsod samo pri samih sebi ne. Držimo se slabega pravila: vsak zase. Pa je tako: vsak zase slabo in zato vsi slabo.

Prepričana sem, da smo me kmečke žene in dekleta v prvi vrsti poklicane, da to liberalistično miselnost čim prej temeljito preženemo, najprej iz svojih src, potem pa iz svojih hiš in družin. Ko se nam to posreči — in posrečiti se mora — bo hitro ustvarjena kmečka skupnost. Odstraniti je treba strup, ki zastruplja medsebojno sožitje ljudi na vasi. Zatrejti je treba skorjo nezaupanja, sovraštva in nevoščljivosti, ki oklepajo slovenske kmečke domove pred sosedi.

Ali pa je kmečke skupnosti treba? Na to vprašanje, mislim, ni treba na dolgo in široko odgovarjati. Znan je že izrek: v skupnosti je moč. Drugi stanovi so važnost tega pregovora že zdavnaj spoznali in se organizirali. Mi kmečki ljudje smo pa menda zaupali v svojo številčnost in smo mislili, da morajo vsled tega drugi za nas skrbeti. In smo se seveda temeljito zmotili! Imamo sicer velike in iskrene prijatelje, toda brez naše krepke pomoči ne morejo uspeti. Gre za dobro celega kmečkega stanu, gre za dobro mojega in tvojega posestva. Če se razmere kmetijstva na splošno zboljšajo bo to občutil tudi tvoj grunt.

Kmečke žene in dekleta! Strnimo svoje vrste tudi me! Pomagale bomo možem in fantom, naša pomoč jim bo dragocena. V kateri organizaciji je naše mesto? Biti ne more nobenega dvoma: v Kmečki zvezi! V tej organizaciji se ne bodo reševala strankarska vprašanja, pač pa stanovska vprašanja slovenskega kmečkega stanu. Kmečka zveza je uvidela, da je naše sodelovanje važno in dragoceno. Zato je svoja prvotna pravila znatno dopolnila in izrecno dala priliko tudi kmečkemu ženstvu, da se organizira v svojih odsekih. Dobile boste v pravihnikih točna navodila, kaj je predvsem naloga kmečkega ženstva v okviru Kmečke zveze. Jaz samo pravim: Takoj na delo! Časi so resni

in treba je, da tudi me povemo svojo besedo. Zato takoj pripravite vse potrebno, da se združite žene v Zvezo žena, dekleta pa v mladinski odsek Mladinske kmečke zveze. Tam vas čaka delo, za vsak odsek na poseben način, a vsi za en cilj in namen: za dobro kmečkega stanu.

Kateri so temeljni kamni na katerih je zgrajena naša Kmečka zveza? Dve načeli sta navedeni v pravilih: verska zavest in narodni ponos. Močni sta in neminljivi in trdna je njuna moč.

Prvo načelo je, da se mora gibati vse delo Kmečke zveze na najtrdnjši osnovi Kristusovih postav. Te postavice so skozi tisočletja preskušene in vzrasle v nas. Me si moramo biti v prvi vrsti na jasnem o stanju stvari glede vere po svetu. Jasno je povedal naš dr. Jeglič, ko je dejal, da si stojita danes dve fronti nasproti: Fronta brezbožnežev, satana in fronta Kristusa Kralja. Tudi me, drage žene in dekleta hočemo ustvariti krepko vrsto v fronto Krista. Kdor hoče drugače, mu bomo pokazale, da smo vredne veličine Majске deklaracije!

Drugo načelo, druga naša svetinja je naš slovenski jezik in naše slovensko narodno prepričanje. Ta biser bomo čuvali po naših kmečkih domovih in ga bomo tudi upale pokazati pred svetom. Drage prijateljice, me nismo nič manj slovenske, kot so slovenski fantje in možje. Me dajemo v bolečinah in trpljenju narodu zmeraj novih sil, me trpimo, da je narod zdrav in krepak, da se množi in utrjuje. Kdo nam more odrekati pravico, da imamo pri tem narodu tudi svojo besedo, kadar gre za njegovo usodo? Me preveč žrtvujemo za narod in državo, ki ji narod daje življenje in obstoj, da bi mogle mirno trpeti vsako, še tako majhno zastavljanje našega jezika in naših slovenskih kulturnih dobrin! Me preveč trpimo, da bi mogle mirno dopustiti vzgojo naših otrok v neslovenskem duhu po naših solah. Kje pa smo, kadar gre za to vprašanje?! Gre pa vedno vztrajno po načrtu! Če izreče 100.000 slovenskih žena in deklet svojo odločno voljo, kje je sila, ki bi se tej volji zoperstavila?!

To sta temelja, na katerih sloni Kmečka zveza. Pod zastavo Kmečke zveze, kjer je zapisano delo za pravice kmečkega stanu in delo za čuvanje naših narodnih svetinj je naša bodočnost jasno začrtana. Kadar nas bo pod to zastavo zbranih na tisoče in tisoče in kadar bomo s ponosom gledale na svojo mladino, ki bo v kmečkih krajih tvorila udarno moč našega naroda, takrat bomo skupno z moško organizacijo nepremagljiva sila. In takrat se bo slovenskemu kmečkemu stanu obrnilo na bolje, z njim pa vsemu slovenskemu narodu!

S trdno voljo, da hočemo tudi me, kmečke žene in dekleta odločilno poseči v snovanje nove dobe in ji vtisniti svoj pečat, pojdimo složno na delo! Vaše prizadevanje pa naj blagoslovi Bog, saj je »prazno vse delo brez žegna z nebes«.

Peter Rešetar rešetari

Pokopan srbski pregovor. Srbi imajo mnogo lepih pregovorov. Eden izmed teh je tudi ta: „Brat mi mio, koje vere bio“, kar se pravi, da mu je drag vsak brat, pa naj bo katerekoli vere. V zadnjih tednih pa so ta pregovor pokopali, kolikor se tiče katoličanov. Toda jaz verujem v vstajenje, tudi v vstajenje tega pregovora, saj so mu grob zapečatili samo taki, ki sploh nobene vere nimajo. Sramotno bodo popadali po tleh!

Mrtvaške glave. Zakaj imajo četniki, bivši orjunci, mrtvaške glave na svojih zastavah? Za slovenske bi vedel, ker poznam slučaj Fakina v Trbovljah, Dolinarja itd. V splošnem pa mišlim, da zaradi tega, ker te črne srčaje s temi mrtvaškimi glavami oznanjajo smrt vsaki svobodi v Jugoslaviji. (Slov. gospodar).

MALI OGLASI

Za vsako besedo v malih oglasih se plača 0 50 D. Najmanjši znesek je 6 Din

Otomane, divane, modroce in vsa v to stroko spadajoča dela vam nudi najceneje ter se priporoča Viktor Tonejc tapetnik, v hiši g. Kocbeka.

Važno! Modroce, otomane, spalne divane i. t. d. izdeluje solidno in po nizki ceni BERNARD MAKS, tapetnik, Na skali 5 (v hiši g. Sipica).

Proda se v Kranju štiristanovska hiša z velikim vrtom za 90.000.—; mesečni donos 920 Din. Pojasnila daje Jakopin. — Kranj Prešernova 18.

Odda se lokal takoj. Poizve se Primskovo 77.

Odda se s 15 avg. trisobno stanovanje na glavnem trgu. Poizve se v upravi.

Lokal, pripraven za manjšo obrt, Blejska cesta št. 5. se odda s 1. sept. Poizve se Rebolj Lovro, Kranj.

Kupim klavir za gotovino takoj. Naslov v upravi lista.

Ženini in neveste!

Ne samo najlepše, tudi najceneje Vam izdela fotografije fotograf

JUG - KRANJ

Važno - važno - važno,

da bodo Vaši šolarčki čedno in poceni oblečeni, morate že sedaj vedeti, da je pri

Jazbecu v Kranju

v polni meri preskrbljeno. Ogljed v trgovini je brezobzezen, toda za skrbne starše zelo potreben.

Dinar prihranjen, je dinar zaslužen!

V zalogi vsakovrstno perilo, klobuki in velika izbira blaga za obleke. — Nepremočljivi Hubertus plašči za deco, ženske in moške so že v delu. Vzorcji so krasni, blago trpežno in cena nizka. — Priporoča se

Albin Jazbec v Kranju

HRANILNICA in POSOJILNICA v KRANJU

(Ljudski dom) r. z. z n. z.

Sprejema hranilne vloge in tudi vloge na tekoči račun. — Hranilne vloge se lahko vplačujejo tudi potom poštne hranilnice in so vlagateljem tozadevne položnice na razpolago.

Nove hranilne vloge se obrestujejo po dogovoru in se izplačujejo vsak čas brez napovedi.

Hranilne vloge se obrestujejo najugodnejše.

ISKARNA
Tiskovnega društva

Vam poceni izdelava vse tiskovine v najmodernejši obliki in izdelavi.

Pridite, prepričali se boste!

Berite in širite
„Gorenjca“